

SLUTRAPPORT

Dagvattenhanteringens goda lösningar, Storäng II, 2023 Pargas

Pargas
Parainen

PARGAS STAD • PARAISTEN KAUPUNKI

Strandvägen 28, 21600 PARGAS • Rantatie 28, 21600 PARAINEN pargas.fi • parainen.fi

INLEDNING

Idén till projektet uppstod i samband med att Pargas stads planläggningsenhet skulle inleda planläggningen av ett helt nytt bostadsområde och planläggaren i samråd med grönserviceplaneraren satte sig ner för att fundera över hur man kunde utveckla stadens arbetsprocesser och arbeta fram ett fungerande samarbete kring planeringen av dagvattenhantering på ett mera naturligt sätt för att kunna minska mängden näringsämnen och föroreningar som rinner ut i Skärgårdshavet. Planen var att detaljplaneringen av Storäng II skulle fungera som pilotprojekt för att utveckla fungerande sätt att samarbeta kring planering av dagvattenhantering innefattande allt från budgetering och planläggning till förverkligande och underhåll av färdiga dagvattenanordningarna.

Projektet har i huvudsak förverkligats genom eget arbete och internt samarbete mellan stadens olika ansvarsområden under tiden 11.12.2022-30.4.2025. För projektet har budgeterats sammanlagt 60 950 €. Miljöministeriet har finansierat projektet med 48 760 € ur programmet för effektiverat vattenskydd och Pargas stad har stått för den resterande delen.

GENOMFÖRANDET AV PROJEKTET

Projektet inleddes med att hålla en verkstad där representanter från stadens olika ansvarsområden tillsammans funderade över hur vi arbetar med planering av dagvattenhantering idag och i vilken riktning vi vill att arbetet ska utvecklas och med vilka metoder för att uppnå ett bättre slutresultat. Man funderade också vilka de konkreta metoderna kunde vara för dagvattenhantering på projektets pilotområde. Till verkstaden hade vi bjudit in ett par utomstående gästföreläsare för att fördjupa vårt kunnande och hämta ytterligare inspiration till arbetet.

Utifrån de mål som sattes vid verkstaden började arbetet med att forma så väl arbetsprocessen som detaljplanen och plan för dagvattenhantering för pilotområdet. Planläggaren har haft huvudansvaret för arbetet med projektet och har fungerat som sammankallare av arbetsgrupper och skött sammanställningen av informationen och materialet.

För samarbetsparterna upprättades en Teams-grupp var man kunde dela material och information gällande projektet och även lägga upp digitala arbetsbord där var och en hade möjlighet att redigera eller lägga till information och framföra idéer.

Trots alla dessa olika digitala forum och möjligheter visade det sig att det mest effektiva sättet att tillsammans gå igenom och bearbeta planer och processer har varit när man träffats fysiskt i olika stora grupper kring olika delmoment och teman av projektet enligt principen; kring samma bord.

En dagvattenutredning för pilotområdet köptes som konsultarbete, men redan i ett tidigt skede av projektet stod det klart att vi behöver göra merparten av arbetet inom den egna organisationen för att bättre kunna implementera de nya metoderna och arbetssätten vid de berörda ansvarsområdena inom staden. Som en direkt följd av denna insikt anhöll vi om ändringar till det beviljade bidragets finansieringsplan så att merparten av projektmedlen budgeterade till löner i stället för till köptjänster. Det här ledde också indirekt till att en förlängning av projekttiden från det ursprungliga var nödvändig i och med att projektet

inte hade resurs som skulle ha arbetat enbart med projektet, utan arbetet utfördes vid sidan om de ordinarie arbetsuppgifterna. Inom projektets ramar utarbetades också en handbok för byggare som på ett kortfattat och lättbegripligt sätt berättar om naturlig dagvattenhantering på den egna tomten. Arbetet utfördes som en del av ett examensarbete av en hortonomstuderande i handledning av stadens grönserviceplanerare och planläggaren. Handboken finns att tillgå både i digital form och i pappersform på både svenska och finska.

Av de budgeterade medlen användes ungefär hälften och huvudorsaken till detta är att man vid planering av budgeten utgick från att stora delar av arbetet skulle anskaffas som köptjänster som skulle varit mera kostsamma än vad utgifterna blev när majoriteten av arbetet utfördes som eget arbete.

Pilotområdets detaljplan och -ändring godkändes 10.6.2024.

RESULTAT

Ett av projektets mer konkreta resultat är den uppgjorda och godkända detaljplanen för pilotområdet, var man har satt extra fokus på att möjliggöra naturlig hantering av dagvatten för att minska mängden näringsämnen och föroreningar som rinner ut i Skärgårdshavet och på ett sådant sätt som medför mervärde i form av ökad trivsel för invånarna samt främjar naturens mångfald. Detaljplanen har utarbetats i samråd och parallellt med den detaljerade planeringen av områdets gatu- och grönområden och inkluderar delområden och planbestämmelser som behövs för förverkligande av system och konstruktioner för naturlig dagvattenhantering. En värdefull del av arbetet har visat sig vara att tillämpa en bred delaktighet inom organisationen för att vid planeringen också få del av så kallad tyst kunskap som till exempel finns hos de som sköter underhållet av grönområden och dagvattenanläggningar. Planläggaren har också fört en tät dialog med pilotområdets privata markägare under hela planeringsprocessen för att försäkra sig om att alla parter aktivt haft möjlighet att ta del av planeringen och för att samtidigt öka kunskapen om naturlig dagvattenhantering. Det är lättare att ta till sig och acceptera det planerade om man förstår bakgrunden och målsättningen.

Ett annat konkret resultat är den handbok för byggare som Pargas stad låtit uppgöra och som finns tillgänglig både i digital form och pappersform på både svenska och finska. Handboken presenterades för allmänheten i samband med ett informations- och diskussionstillfälle som ordnades för stadens invånare och andra intresserade den 6.3.2025.

Länk till handboken (svenska och finska versionen):

[https://www.pargas.fi/documents/41921/181650/Handbok for byggare e Dagvatten.pdf/3574f881-3dc2-4c47-723c-318bboc9bf34?t=1741159105003](https://www.pargas.fi/documents/41921/181650/Handbok+for+byggare+Dagvatten.pdf/3574f881-3dc2-4c47-723c-318bboc9bf34?t=1741159105003)

<https://www.pargas.fi/documents/41921/181650/Rakentajan+opas+Hulevesi.pdf/72ef7152-7e36-35a9-8a8c-279eb9fd47a2?t=1741159220653>

PARGAS STAD • PARAISTEN KAUPUNKI

Strandvägen 28, 21600 PARGAS • Rantatie 28, 21600 PARAINEN pargas.fi • parainen.fi

[illegible]

Pargas
Parainen

Efter att pilotområdets detaljplan godkänts har planläggaren fortsatt att följa med den påföljande detaljerade planeringen av områdets dagvattensystem för att se hur detaljplanen i praktiken styr planeringen av dagvattenhanteringen.

Enligt enkät utförd i slutet av projektet kan man sammanfatta att långt över 75 % dem som svarat upplever att medverkande i projektet har ökat deras kunskap och medvetenhet om naturlig dagvattenhantering och dagvattenhantering över lag. Hälften av dem som svarat anser att projektet medfört stor nytta i deras arbete och den andra hälften att projektet medfört viss nytta i deras arbete.

Av dem som svarat på enkäten anser 70 % att samarbetet mellan stadens olika ansvarsområden kring dagvattenfrågor har ökat och ser en positiv inverkan av det i sitt arbete. Resultaten indikerar att vi har en god grund att arbeta vidare på för att stärka vårt interna samarbete.

4. Hur upplever du att samarbetet kring dagvattenfrågor mellan olika verksamhetsområden påverkats av projektet?

[Mer information](#)

- Samarbete har ökat och jag ser...
- Samarbete har ökat men är fort...
- Samarbete är på samma nivå s...
- Samarbete är sämre än innan p...

Majoriteten av dem som svarat på enkäten anser att det är viktigt för omgivningen och Skärgårdshavet att utveckla dagvattenhanteringen.

6. Hur viktigt anser du att utvecklandet av dagvattenhanteringen är för omgivningen och Skärgårdshavet?

[Mer information](#)

- Mycket viktigt
- Ganska viktigt
- Ganska obetydligt
- Helt onödigt

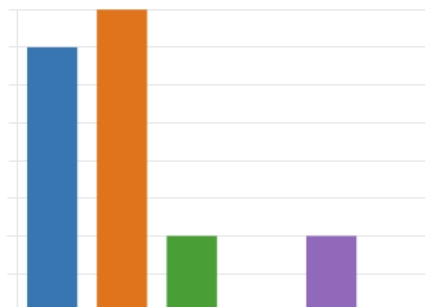

Som de två viktigaste faktorerna för att uppnå bra resultat i stadens arbete med dagvattenhantering utmärker sig i enkäten samarbete och större anslag för ändamålet i stadens budget.

7. Vad upplever du är viktigast för att uppnå bra resultat i stadens arbete med dagvattenhantering (du kan välja högst två alternativ)?

[Mer information](#)

- Större budget för förverkligande...
- Ett tätt samarbete mellan stade...
- Mera upphandling av utredning...
- Mera skolning och fortbildning i...
- Information och skolning inom t...
- Annat

Pargas
Parainen

PARGAS STAD • PARAISTEN KAUPUNKI

Strandvägen 28, 21600 PARGAS • Rantatie 28, 21600 PARAINEN pargas.fi • parainen.fi

KOMMUNIKATION

Projektets centrala kommunikation har innefattat allt från sedvanliga annonser och kungörelser i enlighet med den lagstadgade deltagandeprocessen vid detaljplanering av pilotområdet och inslag om projektet på sociala media till nät- och tidningsartiklar om projektet i allmänhet. Projektet har också haft en egen webbsida på stadens webbplats, som uppdaterats efter hand med information om projektet. På sidan hittar man också den digitala versionen av handboken för byggare. För länkar till nätartiklar, webbsidor och inlägg på social media, se bilaga.

Nytt – Pargas stads invånartidning | 1/2025

Foto: Daniel Falck

För miljö, Skärgårdshavet och allas trivsel

TEXT: IDA-KAJSA JOHANSSON

– Innovativa lösningar för dagvattenhantering

Pargas stad har i drygt två års tid arbetat med att utforma och utveckla fungerande och hållbara sätt att planera och förverkliga hantering av dagvatten. I projektet "Dagvattenhanterings goda lösningar" har man fokuserat på samarbetet mellan stadens olika ansvarsområden för att hitta en välfungerande arbetsprocess kring hållbar dagvattenhantering.

tra delen av stadsdelen Storängen, där vi i detaljplanen lagt extra fokus på hållbar hantering av dagvatten, berättar Koivisto.

Som bäst arbetar man med den detaljerade planeringen av dagvattenanordningarna på de allmänna gatu- och grönområdena. Målet är att uppnå en fungerande helhet som också ska vara estetiskt tilltalande och öka trivseln i det nya bostadsområdet.

1/2025 | Nytt – Pargas stads invånartidning

ett pilotprojekt för och estetik går ndemiljö. Tomter-

Info om projektet:

- Projekttiden är 1.12.2022–30.4.2025.
- Som pilotprojekt för en mer hållbar dagvattenplanering fungerar det nya bostadsområdet i nordöstra delen av stadsdelen Storängen.
- En handbok om dagvattenhantering utkom den 6.3.2025 och finns att läsa på stadshuset eller digitalt på [Pargas.fi](#).
- Miljöministeriet finansierar projektet med 48 760 € ur programmet för effektiviserat vattenskydd.

ittar att tjandet ttering, hur var renare

- När det blir aktuellt med tomtförsäljning på området hoppas vi att satsningen ses som en positiv sak och att de kommande invånarna känner att de tillsammans med staden kan arbeta för en hållbarare omgivning, säger Koivisto.

stadens projekt nordös-

Som en del av projektet har staden låtit utarbeta en handbok för byggare där man presenterar olika alternativ som finns för att på ett mera naturligt sätt hantera dagvatten och hur man kan dra nytta av vattnet i sin trädgård. Hortonomstuderande (HAMK) **Jenny Nyström** har utarbetat och sammanställt handboken som en del av sitt examensarbete under handledning av Pargas stads grönserviceplanerare, **Daniel Falck**. Handboken finns tillgänglig både på finska och svenska och finns att läsa på stadshuset eller digitalt på [Pargas.fi](#).

Pargas
Parainen

UTMANINGAR OCH PROBLEM

De främsta utmaningarna i projektet har varit tidsbristen hos tjänsteinnehavare vid de ansvarsområden som har del i planeringsprocessen. Så som i de flesta kommuner är också Pargas stads verksamhet i dagens läge så nedkrympt att en och samma person ofta ansvarar för väldigt stora uppgiftshelheter vilket har lett till utmaningar med att lyckas ordna planeringsmöten eller få respons till olika förfrågningar eller kommentarer till utkast och material som utarbetats i projektets regi. Problemet har lösts med att ordna möten i mindre grupper där bara de absolut väsentligaste nyckelpersonerna vars insats och närvaro varit absolut nödvändig har inkallats. Det har också visat sig mera effektivt att sätta sig ner kring samma bord när man går igenom material än att skicka materialet till enskilda tjänsteinnehavare för kommentering.

SAMMANFATTNING OCH SLUTLEDNING

Projektets pilotområde ligger inom ett av Pargas centrums största avrinningsområden och kommer att fungera som genomfartsrutt för dagvatten från ett relativt utbrett område. Projektet förväntas därför ha en större positiv inverkan på vattnets tillstånd än om det enbart handlat om hantering av dagvatten som uppstår inom pilotområdet. Trots att det kanske kan uppfattas som ett ovanligt upplägg att planläggningen ansvarar för ett projekt vars fokus ligger vid dagvattenhantering så har det visat sig vara väldigt ändamålsenligt med tanke på helheten. Vid planläggningen finns från förut en vana att samordna olika funktioner till en fungerande helhet och hur en detaljplan utformas är avgörande för hurdana dagvattenlösningar man kan använda sig av.

Via enkäten som utfördes bland de berörda ansvarsområdena inom staden kan man tydligt läsa att den allmänna uppfattningen är att projektet haft en positiv inverkan på hur man ser på naturligare sätt att hantera dagvatten och hur samarbetet kring planeringen fungerar inom organisationen. Konkret syns det här i att man redan under projektets gång kunde se inverkan av arbetet även vid planering av andra aktuella områden utöver pilotområdet. Att projektarbetet i huvudsak utfördes som eget arbete har varit avgörande för det breda engagemanget inom

organisationen då det är lättare att engagera berörda parter då delaktigheten hålls på en hög nivå.

PARGAS STAD • PARAISTEN KAUPUNKI

Strandvägen 28, 21600 PARGAS • Rantatie 28, 21600 PARAINEN pargas.fi • parainen.fi